

nationale ombudsman

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Aan de staatssecretaris van Financiën
Mevrouw drs. A.C. van Huffelen

Geachte mevrouw Van Huffelen,

Hierbij ontvangt u ONDER EMBARGO het rapport 'Verkleurde beelden'. In het rapport geeft de Nationale ombudsman aan wat burgers van de overheid mogen verwachten bij klachten over etnisch profileren.

Aanleiding

Aanleiding voor het onderzoek waren de signalen uit de samenleving die de Nationale ombudsman bereikten dat burgers etnisch profileren een belangrijk onderwerp vinden. Tegelijkertijd ontving de ombudsman weinig klachten over dit onderwerp. Er kunnen echter verschillende redenen zijn om niet te klagen.

In het voorjaar van 2019 startte de ombudsman daarom een verkenning om te bezien of er ook echt weinig klachten zijn en waarom burgers dan niet klagen? Uit verkennende gesprekken met verschillende overheidsinstanties – zoals de politie, de Belastingdienst en gemeenten – kwam naar voren dat ook de overheid zelf weinig klachten ontving. De gesprekken met antidiscriminatievoorzieningen, Amnesty International, Controle Alt Delete en het College voor de Rechten van de Mens gaven echter een ander beeld, namelijk van mensen die wel klachten hebben, maar niet klagen.

Dit alles vormde voor de ombudsman aanleiding om te kijken hoe de overheid omgaat met klachten over etnisch profileren, maar vooral ook naar hoe de overheid – inclusief de Nationale ombudsman zelf – daarmee zou moeten omgaan.

Onderzoek

In het onderzoek stond de volgende onderzoeksvraag centraal: 'Hoe moet de overheid omgaan met klachten over etnisch profileren?' Het gaat daarbij zowel om de vraag hoe je die klachten behandelt, als hoe je die klachten beoordeelt.

Voor dit onderzoek hebben we gesproken met de mensen om wie het gaat: burgers en ambtenaren. We hebben gehoord van burgers wat ze meemaken, hoe ze zich daarbij voelen en wat dat doet met hun relatie met de overheid. We hebben gehoord wat hen tegenhoudt om te klagen en hoe diegenen die wel klaagden, de klachtprocedure hebben ervaren. Met ambtenaren bespraken we hoe zij naar etnisch profileren kijken en hoe het is om daarvan beschuldigd te worden. Ook hebben we gevraagd hoe klachten worden behandeld.

Naast gesprekken met burgers en ambtenaren is gesproken met experts om die perspectieven te toetsen en tot een breed gedragen rapport te komen. Daarnaast analyseerden we klachtdossiers. En ten slotte keken we naar onszelf: hoe ging de Nationale ombudsman zelf om met klachten over etnisch profileren?

Pagina 1

Datum

26 maart 2021

Onderwerp

Aanbieding rapport

Ons nummer

201914815

Bijlage(n)

1

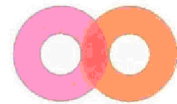
Contactpersoon

Nationale ombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
post@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

Uitkomsten

In het rapport beschrijven we hoe goede klachtbehandeling bij klachten over etnisch profileren eruit ziet. Daarmee is het rapport zowel een praktische handreiking voor klachtbehandelaars – ook binnen de Nationale ombudsman – als een overzicht van wat burgers mogen verwachten en waar zij zich op kunnen beroepen.

Pagina 2

Ons nummer
201914815

De kern is dat burgers mogen verwachten dat zij door de overheid niet anders worden behandeld vanwege hun etniciteit, dat zij uitleg krijgen wanneer zij worden geselecteerd en dat er professioneel en de-escalerend wordt gereageerd op de beschuldiging dat sprake is van etnisch profileren. Het verschil in de behandeling van klachten over etnisch profileren en andere klachten is eigenlijk niet heel groot. Het gaat erom de burger serieus te nemen en het verhaal achter de klacht daadwerkelijk te willen leren kennen. Open en nieuwsgierig te willen onderzoeken wat er is gebeurd en hoe dat heeft kunnen gebeuren. En daarvan leren door met elkaar in gesprek te gaan en elkaar te durven bevragen en aanspreken op gedrag dat niet past binnen hetgeen je van een behoorlijke overheid mag verwachten.

Als een burger een formeel oordeel wil dan heeft hij daar recht op. In dat geval is het belangrijk om goed onderzoek te doen naar wat er precies is gebeurd en kritisch door te vragen bij de betrokken medewerkers. Het is hierbij niet reëel om de bewijslast bij de burger te leggen, omdat het ontzettend moeilijk is voor de burger om etnisch profileren aan te tonen. De overheid moet kunnen uitleggen op basis waarvan de burger is geselecteerd en in hoeverre etniciteit daarbij nu een rol heeft gespeeld.

De ombudsman beseft zich dat de ernst en gevoeligheid van het onderwerp het tot een uitdaging kunnen maken om deze kaders in de praktijk toe te passen. Dit vraagt om blijvende aandacht, vallen en opstaan. Ik hoor graag wat uw ervaringen zijn in de toepassing van deze kaders in de praktijk en blijf graag met u in gesprek.

Publicatie

Op 30 maart a.s. wordt het rapport 'Verkleurde beelden' gepubliceerd op onze website. Het is dan openbaar.

Met vriendelijke groet,
De Nationale ombudsman.

Reinier van Zutphen